

A finn irodalom Magyarországon

A finn és a magyar irodalom között a tényleges kapcsolatok nyitányát alighanem az a levélváltás jelenti, amelyre az 1770-es években került sor a finn művelődéstörténet egyik legkiemelkedőbb személyisége, H. G. Porthan, és a magyar felvilágosodás kiváló költő és tudós egyénisége, Verseghy Ferenc között.

Ezek a levelek aligha érdeklik a mai olvasót, „száraz” tudományos, nyelvészeti kérdéseket taglalnak. Mégis – igen fontosak! Voltaképpen általuk válik „megfoghatóvá” s egyben személyessé is a két nyelvrokon nép viszonya, s mivel azokban az időkben az irodalmat még sokkal tágabban értelmezték, mint napjainkban, jogosan tekintjük az említett írásokat – túl a tudományos és egyéb vonatkozásokon – az irodalmi kapcsolatok kezdetének is.

Azonban csak több évtizedes várakozás és csend után, 1839-ben Reguly Antal finnországi útjával válik a kapcsolat ténylegessé. Regulyt több szakterület is kezdeményezőnek tekinti a finn–magyar kapcsolatok széles területén, a két irodalom között is ő az első híd – vagy legalábbis az első pillér – megépítője. Finnországban kelt levelei és „tudósításai” az első részletes és érdemleges információk hazánkban az „ezer tó” népéről, földjéről és kultúrájáról; köztudott, hogy ő szólaltatja meg először a *Kalevala* egy részletét is. Magáról a finn szépirodalomról és a finn irodalmi élet eseményeiről azonban, ha lehettek is valamelyes ismeretei, ezeknek nem maradt nyoma hagyatékában. Az ő esetében nem lehet szó feledékenységről: Finnországban kezdte meg módszeres fölkészülését keleti útjaira, őstörténeti és nyelvészeti tanulmányaira.

A magyar szabadságharc tragikus elbukása sok kitűnő és művelt magyar személyiséget fosztott meg hosszú időre a közéleti, politikai cselekvés lehetőségétől, s kényszerített szelídebb pályákra, így egyeseket pl. történeti és filológiai kutatásokra. A finnugor tudományok is így nyertek tehetséges és fölkészült kutatókat, akik közül többen is egyre nagyobb érdeklődést tanúsítottak a finnek és a finn nyelv iránt. Ennek egyik eredménye a legelső magyar nyelven megjelent híradás a finn szépirodalomról, amely tehát ekkortól és ily módon különül el a népköltészettől és a *Kalevalától*. A jó szemű, fülű s az északi rokonságot egyre inkább megkedvelő Kazinczy Gábor (a költő Kazinczy Ferenc unokaöccse) írja 1856-ban: „...De mindenekfelett jelentős volt a finn nemzeti öntudat ébresztésére az a gyűjtemény, mit *Stahl zászlótartó meséi* cím alatt a legnagyobb svéd költő Finnlandban, a kedély s érzelemmélység tekintetében minden kortársát meghaladó Runeberg adott ki...” A szabadságharc után nem lehetett véletlen, hogy Kazinczy egy szintén szabadságharcos témájú finn műre hívja föl az olvasók figyelmét!

Csak jóval később utaltak arra a filológusok, hogy Runeberg költeményfüzérének egyes strófáira, többszörös áttétellel, Vörösmarty Mihály *Szózata* is hatást gyakorolhattott. A *Szózat* mindenesetre egy időben a figyelem középpontjába került Finnországban, és más finn alkotókra is hatott.

1867-ben a Kisfaludy Társaságban Győri Vilmos „finn–svéd” költőkről, F. M. Franzénról, J. L. Runebergről tartja székfoglaló előadását. Ugyanő Runeberg költészetének első magyarországi megszólaltatója is.

De ez még mindig csak a svéd nyelvű finn irodalom! A finn népköltészetéről – főként a *Kalevaláról* – elég sokat tudhat, olvashat már akkoriban a magyarországi „philofennus” (ezt a sokat eláruló álnevet viselte pl. a finn nyelvkönyvet író Fábrián István), de mit tudhatott meg az érdeklődő a finn nyelvű szépirodalomról? Sajnos, még igen keveset!

Ez világlik ki legalábbis Hunfalvy Pál 1871-ben közreadott érdekes úti beszámolójából, *Utazás a Balt-tenger vidékein* című kétkötetes könyvéből. Hunfalvy éppen harminc évvel Reguly után látogat el Finnországba. Könyvének irodalmi fejezete azonban még ennyi idő után is ugyancsak sovány. Említi pl. már Agricolát, Porthant is a „régiek” közül, nagy elismeréssel szól a *Finn Irodalmi Társaság* hatékony működéséről, a kortársi finn nyelvű költők közül viszont mindössze Ahlqvistról (Oksanenről) emlékezik meg. Igazi elismeréssel, mint valódi költői nagyságról, csupán Runebergéről ír.

1872-ben szervezik meg Budapesten az altaisztikai tanszéket, a mai finnugor tanszék elődjét, élén a kiváló tudós Budenz Józseffel. Évtizedeken át az ő tanítványai (s a tanítványok tanítványai) a finn–magyar kapcsolatok s ezen túl a finn szépirodalom legeredményesebb, már-már elhivatott kutatói, fordítói. Ennek nem utolsósorban feltétele és biztosítéka kiváló nyelvtudásuk.

Budenz lelkes és ösztönző – fordításra is buzdító – pedagógiai munkájának egyik szép eredménye, két – hamarosan híres nyelvtudós – növendékének, Halász Ignácnak és Szilasi Móricznak közös Kivi-fordítása, az 1876-ban közreadott *Lea*. Aleksis Kivi igazi nagyságát ekkor még voltaképpen honfitársai sem ismerték föl, ezért méltán lehetünk büszkéek az igen korai magyar fölfedezőkre s következő szavaikra: „...Kivi Elek [az] egyik legszebb jelenség a finn irodalomban...”

1882-ben jelenik meg Vikár Béla szép és gondos tolmácsolásában a korabeli finn közőnség körében igen népszerű Suonio (Julius Krohn) elbeszéléskötete, *A hold regéi* (Kuun tarinoita). Vikár ugyan remek *Kalevala*-fordításával vált a finn–magyar kapcsolatok egyik legkiemelkedőbb alakjává, de nem méltatlanok e nagy vállalkozáshoz a finn irodalomból készült más átültetései sem – főként a lírai hangvételű kisprózai művek.

Az 1882-es évnek azonban nem ez a legjelentősebb finn vonatkozású magyar kiadványa, hanem Szinnyei Józsefnek (Budenz tanszéki utódának) terjedelmes, sokoldalú és nagy szeretettel megírt könyve Finnországról, *Az ezer tó országa*. A finn műköltészetéről szóló nagy fejezetet 1885-ben önálló tanulmánnyá fejleszti (*A finn irodalom története* címen a *Kisfaludy Társaság Évlapjaiban*), s ez – világviszonylatban is – egyike az első, teljességre törekvő, önálló értékítéleten alapuló, szemelvényekben is gazdag finn irodalomtörténetnek. Csupán mint érdekességet említem meg ugyanakkor, hogy a tizenegy részfejezetre tagolódó nevezetes értekezésben mindössze egy, a nyolcadik, foglalkozik a tényleges finn nyelvű szépirodalommal. Részletesen méltatja A. Oksanent (A. Ahlqvistet), A. Kivit, Suoniót (Julius Krohnt), P. Cajandert, J. H. Erkkót, P. Korhont, P. Lyytinent és A. Puhakkát.

A 90-es években már P. Päivärinta, Arvid Genetz (Arvi Jännes), majd M. Canth és J. Aho nevét is megismeri a magyar olvasóközönség, és különösen Aho elbeszélő művészetét kedveli meg. Népszerűsítésében és a több kiadást is megért *Forgácsok* (Lastuja) fordításában az érdem a finn–magyar kapcsolatok újabban ritkán emlegetett alakjáé, Popini Alberté. Finnországról írt könyvét, *Finnország a XIX. században* (1900), most is haszonnal, tanulsággal forgathatja a finn történelem iránt érdeklődő kutató.

A század elejétől hosszú évtizedeken át Bán Aladár az egyik legszorgalmasabb népszerűsítője és krónikása a finn irodalomnak Magyarországon. Több nagyobb terjedelmű

irodalomtörténeti összefoglalást is ír (pl. Heinrich Gusztáv négykötetes *Egyetemes irodalomtörténetében*, 1911), antológiák összeállításában működik közre, részben az ő munkássága, fordításai révén ismeri meg a magyar olvasó J. Linnankoski, A. Järnefelt, M. Talvio, M. Jotuni, K. Kramsu, O. Manninen, K. Leino, E. Leino nevét és irodalmi munkásságát. Tevékenységéről csak rokonszenvvel és tisztelettel lehet szólni, nem utolsósorban 1926-ban közreadott kézikönyvéről, *A finn nemzeti irodalom történetéről*.

Az első világháború előtti években már nem is olyan kevés a finn irodalom magyarországi fordítóinak a száma. Igaz, a fordítanivaló is lényegesen több már, a finn szépirodalom jelentőségben és értékben ekkor nő a *Kalevala* mellé. Az érdeklődés, a szeretet és a szaktudás is nőtt, s ez a korszak tette ismertté a pályakezdő N. Sebestyén Irén nevét is, aki több mint hat évtizeden át a finn próza legmagasabb szintű fordítója volt magyar földön. 1914-ben jelent meg (s hatalmas siker volt) J. Linnankoski-fordítása: *Dal a tűzpiros virágról (Laulu tulipunaisesta kukasta)*, 1928-ban Linnankoski másik regényét fordítja le: *Menekülés (Pakolaiset)*. 1939-ben jelenik meg (s három év alatt öt kiadást ér meg) F. E. Sillanpää leghíresebb regénye: *Silja (Nuorena nukhunut)*, majd 1940-ben a Nobel-díjas író másik műve: *Egy férfi útja (Miehen tie)*, 1977-ben adja közre a szívéhez oly közelálló író harmadik kötetét, *Ember a nyári éj szakában (Ihmiset suviyössä)* címen, és 1940-ben készült A. Järnefelt: *Koivikko lakói (Greeta ja hänen Herransa)* átültetése is, s 1978-ban – nem sokkal halála előtt – szép, ízes magyar nyelven szólalt meg Y. Kokko *Négy szél útja (Neljän tuulen tie)* című, a lappok életét bemutató érdekes, élvezetes könyve. Fordítói tevékenységének – ezúttal – csak jelentős állomásait említem meg, antológiákban, tankönyvekben s önálló kiadványként is jelentek meg még munkái. Mindemellett 1913-tól, s főként a két világháború között, számos lexikoncikket, tanulmányt, ismertetést írt a finn irodalomról, s ezek az írások a magyarországi finn filológia becses megnyilatkozásai közé tartoznak.

Íróink és költőink közül József Attila (akinek költészetére nagy hatást gyakorolt a *Kalevala*) és Kosztolányi Dezső (aki mindmáig talán a legszebb magyar esszét írta a *Kalevaláról*) mellett Kodolányi János életművében találjuk a legtöbb finn vonatkozást. Többször járt Finnországban, számos barátja volt a finn tudósok és írók között, s útjai eredményeképpen gondolatokban és tanulságokban gazdag könyveket (*Suomi titka*, 1939; *Suomi, a csend országa*, 1944) és több esszét is írt az ezer tó országáról. Ő vállalkozott először (1942-ben) A. Kivi klasszikus művének, *A hét testvérnek (Seitsemän veljestä)* magyar megszólaltatására is. (Újabb fordítása – Rác István munkája – 1955-ben és 1974-ben, bibliofil kiadásban [Magyar Helikon] jelent meg.)

A finn kultúra nagy barátja volt Áprily Lajos költő is, aki 1935-ben – európai tanulmányútja során – járt Finnországban. Áprilyt 1934-ben nevezték ki a Baár-Madas Leánynevelő Intézet igazgatójának, és tanulmányútjának célja az volt, hogy „pedagógiai vándorlásának megfigyelései”-t később munkájában hasznosíthassa. (Polgári nevén Jékely Lajosnak hívták. Úti beszámolója 1936-ban jelent meg Budapesten.)

A költőről írt könyvében Vita Zsigmond erdélyi író (Áprily Lajos: *Az ember és a költő*. Bukarest, Kriterion, 1972) így emlékezik meg Áprily Lajos finnországi útjáról:

„Legnagyobb élménye az északi utazás volt. Nem csupán Seura-Saari, a »csodasziget«, ahol a mókusok barátságban élnek az emberrel, és nem is csak a táj, ahol otthonosan érezte magát, hanem azzal együtt az emberek és a finn költészet is. Leginkább a *Kalevalával* és a *Kalevala* népével való találkozása hatott ki későbbi munkájára is, amint ezt egy Gulyás Pálnak írt leveléből tudjuk: »A *Kalevala*-kinyilatkoztatás azért volt szá-

momra élmény, mert tavalyi északi utam alkalmából (még előtte itthon) ugyanennek a revelációnak az erejét éreztem magamban. Azóta a szűk körömben, itt az iskolában hirdetem, hogy itt az ideje, Bartók és Kodály és Tamási után a *Kalevala* nagyszerű kincsét megtermékenyítő magyar kultúrkinccsé tenni. A VI. a-ban a karácsony előtt dolgoztattam ez volt: *Az anyai szeretet csodája a Kalevalában*. Igen szépen dolgoztak Lemmin-käinen anyjáról.«

Bartók és Kodály modern művészete, Tamási prózája mellett a *Kalevala* jelentette Áprilynak a legszemélyesebb, a legmélyebb élményt. Most itt, a finneknél találja meg a maga hazáját.”

Az 1930-as években lép színre – s napjainkban is fáradhatatlanul dolgozik – a finn líra legkiválóbb magyar tolmácsolója és ismerője, Képes Géza. Tulajdonképpen csak az ő fordításai révén ismerte meg a magyar közönség az igazi finn verset, a finn irodalom költői nagyságait a maguk valódi hangján, magas színvonalán. Sem előtte, sem később nem támadt Magyarországon olyan költő, poeta doctus, aki a finn nyelv és az egész finn irodalom ismeretében ugyanazon a magas művészi színvonalon tudta volna megszólaltatni a finn költészetet. Képes Géza műfordítói oeuvre-jébe beletartozik az egész finn líra, Agricolától a 80-as évek fiataljaiig. Kiterjedt fordítói életművében – a finnek közül – az első helyen Eino Leino áll, akinek művészetét születésének 100. évfordulójára *Himnusz a tűzhez* (Hymni tulelle) címen önálló kötetben mutatta be 1978-ban. Képes legjelentősebb vállalkozása mindazonáltal az a kisebb terjedelmű, mégis teljes antológia, amely *Finn versek és dalok* címen (1959) fényképek és találó pályaportrék kíséretében a finn lírát mutatja be a kezdetektől A. Meriluotóig.

A két világháború közötti időszak finn–magyar kapcsolatai irodalmi vonatkozásban is bővelkedtek eseményekben. A számos önálló kiadvány és még több cikk közül, sajnos, kevés az említésre is méltó. Az öt finn–észt–magyar kultúrkongresszuson 1921 és 1936 között irodalmi esteket és rendezvényeket tartottak, és irodalomtudományi előadások is elhangzottak. Sor került Budapesten finn drámabemutatóra is. Erőteljesen növekedett a kölcsönös utazások, látogatások száma. Ez a korszak – jelentősnek látszó mennyiségi mutatói ellenére – mégsem éri el értékben és mélységben az első világháború előtti időszakét. A „turáni gondolat” jegyében fogant kampány és divat ugyanis semmiképpen sem kedvezett a színvonalnak, az igazi értékek felmutatásának.

Nagyrészt a magyarok iránt tanúsított érdeklődés és szeretet a magyarázata A. Järventaus magyarországi népszerűségének. A magyarbarát finn írónak három regénye is (*Kis falu a világ végén*, *Hyljätty kylä*, 1938; *Kereszt és varázsdob*, *Risti ja noitarumpu*, 1943; *A menyeyi mester*, *Taivaallinen puuseppä*, 1944) megjelenik a 30-as évek végén, a 40-es évek elején Magyarországon. (Legfőképpen a magyar témának köszönheti *A fejedelem útja [Ruhtinaan tie]* című regényének magyarra fordítását évtizedekkel később [1976] M. Santavuori is.)

A második világháború után a nagy világpolitikai változások jelentősen módosítják a finn–magyar kapcsolatokat, s ennek hatása az irodalmi érintkezésben is érzékelhető. Bár ezek az első esztendőik sem teljesen esemény nélküliek, valójában kevés az érdemleges említéssel. A viszonylagos csendet 1956-ban új név töri meg, s nem véletlenül. Maiju Lassilára nyilván a finn polgárháborúban betöltött szerepe hívta fel a magyarországi kiadók figyelmét. Két könyve is megjelent: *A kölcsönkért gyufa (Tulitikkua lainaamassa)* s a *Fiúk a tilosban (Pojat asialla)*. Új a fordító neve is: Rác István. Kifogástalan felkészültségű, nagyszerű fordító, aki – 1955-ben – Kivi *Hét testvérének* átülte-

tésével remekelt. Pompás *Kanteletar*-válogatásával – 1956, 1975 –, majd bravúros *Kalevala*-fordításával (1976, 1980) a finn irodalom legkiválóbb magyar tolmácsolói közé lépett.

Három könyvével: *A negyedik csigolya* (*Neljäs nikama*), 1961; *A szép disznópásztorlány* (*Kaunis sikopaimen*), 1968; *Az elsőszülött* (*Esikoispoika*), 1977, jelentkezett magyar nyelven Martti Larni is. Világlátását, stílusát, humorát kedvelik a magyar olvasók.

1959-ben újabb Sillanpää-műnek örvendhetnek a magyar olvasók, ifj. Kodolányi János fordításában jelenik meg a kiváló író komor hangulatú, realista hangvételű regénye, a *Jámbor szegénység* (*Hurskas kurjuus*).

Magyarországi népszerűségét tekintve Sillanpäävel vetekszik, sőt a lefordított művek számát tekintve a Nobel-díjas író túl is haladja Mika Waltari. *Szinuhe* (*Sinuhe Egyptiläinen*) című regénye (1964) igen nagy könyvsiker a magyar olvasók körében, kritikai visszhangja szintén kedvező. A sikerben – nem kis mértékben – részes a fordító, Gombár Endre. A legutóbbi évtizedekben szorgalmas és céltudatos munkával a finn irodalom kiváló szakemberévé képezte magát, s egyben ő a fiatalabb nemzedék egyik legkiválóbb fordítója. Ő fedezte fel honfitársai számára a sajátos világlátású V. Merit *Manilakötél* (*Manillaköysi*), 1964; *A tükörbe rajzolt nő* (*Peiliin piirretty nainen*), 1968, a kortárs fiatalok életét nagyszerűen ábrázoló J. Peltonen *Salomo és Ursula* (*Salomo ja Ursula*), 1972, D. Katzot groteszk-humoros világlátásával s történelemszemléletével, *Amikor nagyapám átsíelt Finnországba* (*Kun isoisä Suomeen hiihti*), 1972; *Mikko Papiross csodálkozik* (*Mikko Papirossin taivaallinen niskalenkki*), 1979, de – többek között – összeállított és szerkesztett egy modern drámakötetet, *Aki lelőtt egy macskát* (*Mies joka ampui kissan*), 1977, és egy líra-válogatást, *Tizennégy finn költő* (1981) is.

V. Linna trilógiáját, *A Sarkcsillag alatt* (*Täällä Pohjantähden alla*), Erdődi József fordította le magyarra (1963–1967). Bereczki Gábor kitűnő munkájának eredményeképpen 1982-ben Linna *Az ismeretlen katonája* (*Tuntematon sotilas*) is megjelent magyarul. Ugyancsak Bereczki Gábor birkózott meg sikeresen a finn irodalom egy sajátos művével, L. Viita gondolatilag és nyelvileg is próbára tevő regényével, a *Morénával* (*Moreeni*), 1977.

Az utóbbi időkben jelent meg, 1976-ban, a magyar olvasók előtt eddig szinte teljesen ismeretlen P. Haanpää elbeszéléskötete: *A megélhetés furfangjai* (*Elämän keinot*) és 1979-ben a *Kilenc férfi csizmája* (*Yhdeksän miehen saappaat*).

Örvendetes esemény, hogy az évtizedeken át szinte mellőzöttek tartható finn elbeszélés-irodalomból is megjelent már kétkötetnyi: Vászolyi Erik: *Finn elbeszélők* (1969) és Oláh József: *A boldogtalan konzervatív* (*Onneton konservatiivi*) (1968). Az előbbi a klasszikus, az utóbbi a modern novelláról ad megfelelő áttekintést. Ugyancsak Oláh József állította össze a finn kisregények jól sikerült válogatását: *A fiúk téli kalandozása* (*Talvituristi*) (1973) V. Huovinen, M. Waltari, P. Haavikko, A. Oksanen és E. Pennanen műveiből.

A közelmúlt években néhány lírai antológia is megjelent: 1973-ban a *Finn költők antológiája*, majd 1976-ban és 1979-ben Jávorszky Béla két válogatása. Az igen szorgalmas és a finn irodalom népszerűsítésére minden lehetőséget megragadó Jávorszky Bélát főként a modern finn líra foglalkoztatja, önálló köteteiben – *Két finn költő versei* (1976); *Távolba futó utak* (1979) – főként szabadversek átültetésére vállalkozik. Több költővel együttműködve az ő gondozásában jelent meg 1980-ban *A táj változásai* című antológia, amely szintén napjaink lírájával kívánja megismertetni a magyar olvasót.

Figyelemre méltó az *Alföld* című folyóirat 1974. szeptemberi finn száma. A szűk terjedelmi keretek között színes és érdekes áttekintést nyújt az újabb finn irodalomról. Az összeállítást a szakszerűség és a pontosság jellemzi.

Szász Levente *Jelet rakj az úton végig* című érdekes vállalkozása 1976-ban Pécssett látott napvilágot, „a finnek irodalmának bemutatását” vállalta. Mivel 1926 után, Bán Aladár könyve óta – 1981-ig – nem jelent meg magyar nyelvű finn irodalomtörténet, ez a kiadvány feltétlenül hasznosnak bizonyult a tájékozódni óhajtó olvasó számára.

A legutóbbi két évtizedben számottevően nőtt a finn irodalomban otthonos kutatók, valamint a finn irodalomból fordítók száma is. E két területet néhányan együttesen is művelik. Mennyiségben is sokkal jelentősebb, minőségben is lényegesen jobb már a publikációk átlagos színvonala, mint bármikor a korábbi időszakokban. A finn irodalomban való megfelelő tájékozódást – egyebek mellett (pl. egyetemi tankönyvek) – több bibliográfia is szolgálja. A finn irodalom minden hívének öröme 1981-ben napvilágot látott Kai Laitinen részletes finn irodalomtörténete, Jávorszky Béla fordításában.

1970 óta nem múlt el év finn kiadvány nélkül; több kiadó is készséggel vállalkozik már finn művek megjelentetésére. De még vannak hiányok is.

Nincs mértékadó képünk egyelőre a finn drámáról, eltekintve Kivi két régebben megjelent drámájától, valamint az említett három modern finn színműtől.

Napjainkban a finn irodalom fordításának és megjelenésének kedvezőek a lehetőségei. Talán soha nem állt még ilyen nagy és jól felkészült fordító- és szakembergárda a kiadók rendelkezésére.

A két állam közötti kulturális egyezmény nagyszerű lehetőségeket teremtett e tekintetben, többek között útjára indította a *Finn Irodalom Könyvtára* sorozatot, amelynek gondozását az Európa Könyvkiadó és a Magvető Könyvkiadó látja el, a sorozat szerkesztője Karig Sára. A *Finn Irodalom Könyvtára* sorozatban eddig a következő művek jelentek meg:

Frans Eemil Sillanpää: *Silja (Nuorena nukkunut); Egy férfi útja (Miehen tie); Emberk a nyári éjszakában (Ihmiset suviyössä)*. Regények (Romaanit). Fordította: N. Sebestyén Irén.

Toivo Pekkanen: *Egy falat kenyér (Lapsuuteni)*. Fordította: Lavotha Ödön.

Veijo Meri: *Manilakötél (Manillaköysi); A tükörbe rajzolt nő (Peiliin piirretty nainen)*. Regények (Romaanit). Fordította: Gombár Endre.

Juhani Peltonen: *Salomo és Ursula (Salomo ja Ursula); Vadászat karácsonykor (Metsästys joulun alla)*. Regények (Romaanit). Fordította: Gombár Endre.

Väinö Linna: *Az ismeretlen katona (Tuntematon sotilas)*. Regény. Fordította: Bereczki Gábor. Bp. 1982. Magvető. 380 l.

Mika Waltari: *Virágzik a föld (Multa kukkii); Ne tegyen többé holnap (Ei koskaan huomispäivää); Ez meg sem történhet (Sellaista ei tapahdu); Aranyhajú (Kultakutri)*. Kisregények. Pienoisromaanit. Fordította: Szopori Nagy Lajos, Schütz István, H. Laborc Júlia, Gombár Endre. Bp. 1982. Európa. 353 l.

Lauri Viita: *A végtelen bennünk van (Entäs sitten leevi)*. Regény. Fordította: Gombár Endre. Bp. 1983. Európa. 258 l.

A sorozat sikert aratott. A mutatós, izléses és stílusos kék-fehér kötetek gyorsan fogyanak a könyvesboltok gazdag választékú, roskadozó polcairól – bizonyítva, hogy a finn irodalomnak komoly olvasótábora van nálunk. Az antikváriumokban pedig lehetetlen régebben megjelent finn irodalmi alkotásokat találni.

A Porthan–Verseghy levélváltással kezdődő és a Reguly–Hunfalvy–Szinyeyi finnországi utazásával megerősödő, ma már sokrétű finn–magyar irodalmi kapcsolatokat a legutóbbi időkben rendszeres finn–magyar műfordítói tanácskozások is elősegítették. S bár még igen sok a tennivaló, a feladatok megoldásához megvan az erő, a tudás és a jó szándék.

Első könyvemem erről a témáról írtam 1972-ben (közel 1000 bibliográfiai tétellel). Azóta többször is visszatértem „ebbe a sarokba”, de mindig késve, valamely fontos kiadványról, eseményről lemaradva. Látom, már nem is érhetem utol magamat, bár igaz, az utóbbi 10–12 esztendőben sok tekintetben változtak, sőt megváltoztak a finn–magyar kapcsolatok. Voltaképp visszaszorulóban vannak a hagyományos értékek, gesztusok, előtérbe kerültek a politikai, gazdasági érdekek, vonatkozások. Ez tehát már egy teljesen új korszak, amelyet a múlttal összefüggésben mai szemmel, szempontok szerint (számos új adattal együtt) hamarosan át kell(ene) tekinteni, meg kell(ene) írni.

